

โอกาสและอุปสรรคของการศึกษาเอกชนขั้นพื้นฐานไทยในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2555 - 2564)

OPPORTUNITIES AND THREATS OF THAI PRIVATE BASIC EDUCATION IN THE NEXT DECADE (2012-2021)

สโรชิน สุวิสุทธิ*

ดร. วิโรจน์ สารรัตน์**

ดร. กระแส ชนะวงศ์***

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาโอกาสและอุปสรรคของการศึกษาเอกชนขั้นพื้นฐานไทยในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2555 - 2564) ด้วยระเบียบวิธีวิจัยอนาคตแบบ EDFR โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ 17 ราย ผลการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายใน พบว่า ปัจจัยภายนอกที่สำคัญที่ส่งผลต่อโอกาส คือ ความจำเป็นในการใช้ภาษาต่างประเทศหรือภาษาสากล และการเติบโตทางเทคโนโลยีและสารสนเทศ ICT ส่วนปัจจัยที่ส่งผลต่ออุปสรรค คือ รัฐบาลเปลี่ยนแปลงบ่อย ขาดความต่อเนื่องการบริหารงาน ปัจจัยภายในที่สำคัญที่ส่งผลต่อโอกาส คือ รัฐบาลมีนโยบายสนับสนุนให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษา จัดการศึกษาทางเลือกมากขึ้น ส่วนปัจจัยที่ส่งผลต่ออุปสรรค คือ การขาดแคลนครู เงินเดือน สวัสดิการของครูไม่เท่าเทียมภาครัฐ ผลการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่เป็นโอกาสและอุปสรรคที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในด้านต่างๆ พบว่า ด้านการลงทุน ปัจจัยที่เป็นโอกาส คือ พ.ร.บ.โรงเรียนเอกชน ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคคือ เงินอุดหนุนจากรัฐบาลไม่เพียงพอ ด้านอยู่รอด ปัจจัยที่เป็นโอกาส คือ คุณภาพผู้เรียน งบประมาณสนับสนุนพัฒนาครูและบุคลากร เงินวิทยฐานะ และเงินเดือนที่จะเท่าเทียมกับโรงเรียนของรัฐ ปัจจัยที่เป็นอุปสรรค คือ นักเรียนมีจำนวนน้อย เงินทุนหมุนเวียนมีจำกัด ด้านการสนับสนุนจากรัฐ ปัจจัยที่เป็นโอกาส คือ โอกาสเงินเดือนครูมีแนวโน้มที่สูงขึ้นตามโรงเรียนของรัฐ ปัจจัยที่เป็นอุปสรรค คือ การเปิดสถานศึกษาแข่งขันกันมากในแต่ละพื้นที่ ด้านการเปิดเสรีทางการศึกษา ปัจจัยที่เป็นโอกาสคือผู้ลงทุนจากต่างประเทศในธุรกิจด้านการศึกษาส่งผลให้การศึกษาไทยมีการพัฒนาและได้รับวิวัฒนาการทางการศึกษาใหม่ๆ ในด้านสื่อการเรียนการสอน เทคโนโลยี จากประเทศที่เข้าร่วมลงทุนปัจจัยที่เป็นอุปสรรคคือ สื่อการเรียนการสอนนำเข้ามีราคาสูง เงินอุดหนุนจากรัฐบาลไม่เพียงพอต่อการพัฒนาคุณภาพให้ทัดเทียมกับโรงเรียนต่างชาติที่เข้ามาลงทุน ด้านการพัฒนาคุณภาพ ปัจจัยที่เป็นโอกาสคือ การคัดสรรครูที่มีคุณภาพ ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคคือ เงินอุดหนุนรายหัว เงินสนับสนุนจากรัฐบาลไม่เพียงพอ ด้านพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ปัจจัยที่เป็นโอกาสคือ การกำหนดเป้าหมายนักเรียนเป็นเด็กเก่ง ดี มีสุข ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคคือ การสนับสนุนจากรัฐไม่เพียงพอและไม่เท่าเทียมกับภาครัฐ ด้านพัฒนาวิชาชีพบุคลากร ปัจจัยที่เป็นโอกาสคือ การสนับสนุนจากรัฐบาลมีมากขึ้น ปัจจัยที่เป็นอุปสรรค คือ ครูขาดความจงรักภักดีในองค์กร ด้านการบริหารจัดการ

* ศึกษานิเทศก์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

** รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

*** ศาสตราจารย์ นายกสภามหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา และมหาวิทยาลัยนเรศวร

ปัจจัยที่เป็นโอกาสคือ พ.ร.บ.โรงเรียนเอกชนมีนโยบายให้กระจายอำนาจสู่หน่วยงานที่รับผิดชอบ ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคคือ การจำกัดคุณสมบัติของครู ผู้ที่มีความชำนาญเฉพาะทางที่จะต้องมีความเชี่ยวชาญ

คำสำคัญ : การศึกษาเอกชน, โอกาส, อุปสรรค

ABSTRACT

The research aimed to study opportunities and threats of private basic education in the next decade (2012-2022) and utilized EDFR methodology by interviewing 17 specialists. Research results in external and internal factors were the important external factors affecting opportunities including the necessity in using foreign or international language and the growth of Information Technology and Information Communication Technology, and threats including the government transfer causing discontinuous administration. The important internal factors affecting opportunities including the government's policy supported the private sector to participate in educational administration, and threats including lacking of teachers and inequality of government in teachers' salary and welfare. Research finding in opportunities and threats factors expecting to happen were as follows; Investment, opportunity factor is Private School Act., threat factor is a lacking of government's subsidy. Survival, opportunity factors are quality of teachers, developing teachers and personnel's subsidy, academic standing allowance, and equality of salary with public school, threat factor are a small number of students and a limit of circulating fund. Government's Support; opportunity factor is teacher salary trending to increase following public school, threat factor is a lot of schools in the same area. Free Education, opportunity factor is foreign investors in education causing a development and new innovation in education such as instructional media and technology, threat factor are an expensive instructional media and lacking of government's subsidy to develop quality of education as equal as foreign schools. Development of Quality, opportunity factor is selection of qualified teacher, threat factor is lack of government's subsidy. Development of Student's Quality, opportunity factor is to target student to be smart, good, and happy, threat factor are lack of government's support and not as equal as public school. Personnel Professional Development, opportunity factor is more support from government, threat factor is lack of teacher's loyalty in school. Administration, opportunity factor is Private School Act. having a policy to decentralize, threat factor is a limit degree of teachers who are specialized to be grant a license.

Keywords: Private Education, Opportunity, Threats

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาเอกชนของไทยเริ่มตั้งแต่สมัยล้านนา สุโขทัย อโยธยา ธนบุรี รัตนโกสินทร์ตามลำดับ จนถึงปัจจุบัน การศึกษาจัดขึ้นในวงจำกัด โดยจัดการศึกษาเฉพาะในวัง วัด และบ้านโดยผู้เรียนส่วนใหญ่จะเป็นราชวงศ์ ราชตระกูลหรือเจ้าขุนมูลนาย ในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ได้ทรงพระราชทานกำเนิดโรงเรียนเอกชนแห่งแรกของประเทศคือโรงเรียนมหาดเล็กหลวงขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2453 และพระราชทานนามใหม่ปี พ.ศ. 2459 นาม “วชิราวุธวิทยาลัย” โดยมีสำนักพระราชวังเป็นผู้รับใบอนุญาตมาจนกระทั่งทุกวันนี้ และจดทะเบียนเป็นโรงเรียนเอกชนตามพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ (เอกชน) เมื่อ 16 กันยายน 2480 เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2546) ปัจจุบันโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและรุนแรง ในทุกมิติทั้งทางสังคม เศรษฐกิจ การเมืองและเทคโนโลยีสารสนเทศและการปรับเปลี่ยนโครงสร้าง เศรษฐกิจ การเมืองโลก มีผลทำให้ประเทศต่างๆ ในโลกต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน มีการเชื่อมโยงระหว่างกันมากขึ้น ทำให้ประเทศต่างๆ ต้องพยายามปรับเปลี่ยนและดำเนินนโยบายเท่าทันความเปลี่ยนแปลงเพื่อให้ประเทศของตนยืนหยัดอยู่ได้ในสังคมโลกอย่างมีศักดิ์ศรี การเปลี่ยนแปลงทำให้เกิดการพัฒนาประเทศไปตามกระแสโลกอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ สังคมปัจจุบันได้ก้าวสู่ยุคโลกาภิวัตน์ ความก้าวหน้าทางวิทยาการด้านสื่อสาร โทรคมนาคม และเทคโนโลยี เครือข่ายเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว การได้รับข้อมูลข่าวสารตลอดจนวัฒนธรรมต่างชาติมีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของคนในสังคมสอดคล้องกับ วิจิตร ศรีสอาน (2543) สังคมไทยตกอยู่ในกระแสวัตถุนิยมและบริโภคนิยม และคำนึงถึงประโยชน์ส่วนตนมากกว่าส่วนรวม ประเทศชาติขาดความพร้อมขาดภูมิคุ้มกัน เศรษฐกิจและสังคม เกิดวิกฤติการณ์และปัญหาด้านนี้สาธารณะภาครัฐไม่สามารถระดมทรัพยากรในการบริการด้านสังคมได้อย่างทั่วถึง จึงต้องอาศัยการจัดการบริการของภาคเอกชน การศึกษาเอกชนขึ้นพื้นฐานของ

ประเทศไทย มีบทบาทสำคัญยิ่งในการบริหารการศึกษาเพื่อแบ่งเบาภาระของรัฐมาโดยตลอด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่รัฐจัดการได้ไม่เพียงพอ สำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ปีการศึกษา 2548 เอกชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในระบบร้อยละ 17 และในปีการศึกษา 2553 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2550) ได้มีการขยายตัวเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 19 ในขณะที่กระทรวงศึกษาธิการต้องการลดภาระของภาครัฐและเป็นการเพิ่มความสำคัญของการศึกษาเอกชน ได้ให้นโยบายสัดส่วนของโรงเรียนภาคเอกชนกับภาครัฐอยู่ที่ร้อยละ 30 : 70 ในการปฏิรูปการศึกษารอบสอง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552) นับวันการศึกษาเอกชนมีการขยายตัวมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ (รุ่งเรือง สุชาภิรมย์, 2547) การศึกษาเอกชนจะมีบทบาทมากยิ่งขึ้นเนื่องจากบทบัญญัติทางกฎหมายได้เอื้อให้ภาคเอกชนเข้ามาลงทุนทางด้านการศึกษา พระราชบัญญัติการศึกษา 2542 รัฐต้องให้สนับสนุนด้านเงินอุดหนุน การลดหย่อนหรือยกเว้นภาษี สิทธิประโยชน์อย่างอื่นที่เป็นประโยชน์ในทางการศึกษาเอกชนตามความเหมาะสม รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนด้านวิชาการให้สถานศึกษาเอกชนมีมาตรฐานและประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน, 2554) ในขณะที่การศึกษาเอกชนขึ้นพื้นฐานมีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษาของประเทศไทยและแบ่งเบาภาระในการจัดการศึกษาของภาครัฐนั้น การศึกษาเอกชนยังคงพบปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ในการจัดการศึกษาที่ภาครัฐไม่สามารถแก้ไขได้ตั้งแต่ในอดีตจนปัจจุบัน การปฏิรูปการศึกษาในช่วง 9 ที่ผ่าน (พ.ศ. 2542-2551) จากปัญหาและอุปสรรคดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงสภาพปัญหาของการศึกษาเอกชนที่ต่อเนื่องยาวนาน ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ สังเคราะห์โดยศึกษาอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลที่เป็นปัจจัยภายนอก ปัจจัยภายใน โดยศึกษากรอบโอกาสและอุปสรรคของการศึกษาเอกชนขึ้นพื้นฐานที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในมิติต่างๆ ได้ 9 ด้านดังนี้ 1) โอกาสและอุปสรรคต่อการลงทุน 2) โอกาสและอุปสรรคต่อการอยู่รอด 3) โอกาสและอุปสรรคต่อ

การสนับสนุนจากภาครัฐ 4) โอกาสและอุปสรรคต่อการจัดการเปิดเสรีทางการศึกษา 5) โอกาสและอุปสรรคต่อการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา 6) โอกาสและอุปสรรคต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน 7) โอกาสและอุปสรรคต่อการพัฒนาวิชาชีพบุคลากร 8) โอกาสและอุปสรรคต่อการบริหารจัดการ 9) โอกาสและอุปสรรคด้านอื่น ๆ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการวิจัยเชิงอนาคตที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเอกชนขั้นพื้นฐานไทย เพื่อคาดคะเนโอกาสและอุปสรรคของการศึกษาเอกชนขั้นพื้นฐานไทยในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2555-2564) โดยผลการวิจัยดังกล่าว สามารถนำไปใช้เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์วิสัยทัศน์ ให้บรรลุเป้าหมาย ในสภาพปัจจุบันที่เป็นสังคมยุคโลกาภิวัตน์ เพื่อให้การศึกษาเอกชนสามารถให้บริการทางการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

เพื่อศึกษาโอกาสและอุปสรรคของการศึกษาเอกชนขั้นพื้นฐานไทยในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2555-2565) ในมิติต่าง ๆ ดังนี้ 1) การลงทุน 2) การอยู่รอด 3) การสนับสนุนจากภาครัฐ 4) การเปิดเสรีทางการศึกษา 5) การพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา 6) การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน 7) การพัฒนาวิชาชีพบุคลากร 8) การบริหารจัดการ และ 9) อื่น ๆ

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีการวิจัยครั้งนี้ใช้เครื่องมือแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi - Structured Interview) และแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยใช้เทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EDFR ของจุมพล พูนภัทรชีวิน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปและสังเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญตามกระบวนการ DEFR มี 5 ขั้นตอนการวิจัยออกเป็น 5 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดและเตรียมผู้เชี่ยวชาญ

ขั้นตอนที่ 2 การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (EDFR รอบที่หนึ่ง)

ขั้นตอนที่ 3 สรุปคำให้สัมภาษณ์ของผู้เชี่ยวชาญ (Protocol)

ขั้นตอนที่ 4 การสอบถามความเห็นผู้เชี่ยวชาญ (EDFR รอบที่สอง)

ขั้นตอนที่ 5 การเขียนอนาคตภาพ

สรุปผลการวิจัย

โอกาสและอุปสรรคของการศึกษาเอกชนขั้นพื้นฐานไทยในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2555-2565) ในมิติต่าง ๆ ดังนี้ 1) การลงทุน 2) การอยู่รอด 3) การสนับสนุนจากภาครัฐ 4) การเปิดเสรีทางการศึกษา 5) การพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา 6) การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน 7) การพัฒนาวิชาชีพบุคลากร 8) การบริหารจัดการ และ 9) อื่น ๆ ผลการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่เป็นโอกาสและอุปสรรคที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในด้านต่างๆ พบว่า ด้านการลงทุน ปัจจัยที่เป็นโอกาส คือ พ.ร.บ. โรงเรียนเอกชน ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคคือ เงินอุดหนุนจากรัฐบาลไม่เพียงพอ ด้านอยู่รอด ปัจจัยที่เป็นโอกาสคือ คุณภาพผู้เรียน งบประมาณพัฒนาครูและบุคลากร เงินวิทยฐานะ และเงินเดือนที่จะเท่ากับโรงเรียนของรัฐ ปัจจัยที่เป็นอุปสรรค คือ นักเรียนมีจำนวนน้อย เงินทุนหมุนเวียนมีจำกัด ด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ ปัจจัยที่เป็นโอกาส คือ โอกาสเงินเดือนครูมีแนวโน้มที่สูงขึ้นตามโรงเรียนของรัฐปัจจัยที่เป็นอุปสรรคคือ การเปิดสถานศึกษาแข่งขันกันมากในแต่ละพื้นที่ ด้านการเปิดเสรีทางการศึกษา ปัจจัยที่เป็นโอกาสคือ ผู้ลงทุนจากต่างประเทศในธุรกิจด้านการศึกษาส่งผลให้การศึกษาไทยมีการพัฒนาและได้รับวิวัฒนาการทางการศึกษาใหม่ ๆ ในด้านสื่อการเรียนการสอน เทคโนโลยี จากประเทศที่เข้าร่วมลงทุนปัจจัยที่เป็นอุปสรรคคือ สื่อการเรียนการสอนนำเข้ามีราคาสูง เงินอุดหนุนจากรัฐบาลไม่เพียงพอต่อการพัฒนาคุณภาพให้ทัดเทียมกับโรงเรียนต่างชาติที่เข้ามาลงทุนด้านการพัฒนาคุณภาพ ปัจจัยที่เป็นโอกาสคือ การคิดสรรครู้ที่มีคุณภาพ ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคคือ เงินอุดหนุนรายหัว เงินสนับสนุนจากรัฐบาลไม่เพียงพอ ด้านพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ปัจจัยที่เป็นโอกาสคือ การ

กำหนดเป้าหมายนักเรียนเป็นเด็กเก่ง ดี มีสุข ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคคือ การสนับสนุนจากภาครัฐไม่เพียงพอและไม่เท่าเทียมกับภาครัฐ ด้านพัฒนาวิชาชีพบุคลากร ปัจจัยที่เป็นโอกาสคือการสนับสนุนจากรัฐบาลมีมากขึ้น ปัจจัยที่เป็นอุปสรรค คือ คุุขาดความจงรักภักดีในองค์กร ด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยที่เป็นโอกาสคือ พ.ร.บ.โรงเรียนเอกชนมีนโยบายให้กระจายอำนาจสู่หน่วยงานที่รับผิดชอบ ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคคือ การจำกัดคุณสมบัติของครู ผู้ที่มีความชำนาญเฉพาะทางที่จะต้องมีความเชี่ยวชาญ

อภิปรายผล

1. **ปัจจัยภายนอกที่คาดว่าจะส่งผลต่อโอกาสของการศึกษาเอกชนขั้นพื้นฐาน** มีปัจจัย “ความจำเป็นในการใช้ภาษาต่างประเทศหรือภาษาสากลที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สำคัญมากและควร เป็นแกนหลักของหลักสูตรการศึกษาทุกระดับ ตั้งแต่ปฐมวัยไปจนถึงการศึกษาตลอดชีวิต โดยการศึกษาเอกชนควรวางแผนพัฒนาการจัดการศึกษาจัดการเรียนการสอนด้านภาษาสากล เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน กระทรวงศึกษาธิการต้องดำเนินงานให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามามีบทบาทเพิ่มมากขึ้น เช่น มหาวิทยาลัยของรัฐควรผลิตนักศึกษาที่สอนภาษาสากลได้อย่างเพียงพอ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) ควรมีการส่งเสริมการอบรม แนวทางการสอนภาษาสากลที่มีคุณภาพให้ทั่วถึง เพื่อการเตรียมการรับ การเปลี่ยนแปลงของโลก โดยสอดคล้องกับความสอดคล้องกับ ดร.เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2549) แนวโน้มสำคัญของการศึกษาไทยใน 5 ปีข้างหน้า ซึ่งเป็นผลมาจากการที่กระแสโลกาภิวัตน์ได้กระทบต่อสังคมและประชากร เศรษฐกิจและอุตสาหกรรม วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม และการเมืองการปกครอง ซึ่งมีทั้งที่เป็นแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในด้านบวก หลักสูตรใหม่เกิดขึ้นจำนวน ภาษาอังกฤษเป็นสิ่งจำเป็นมาก

2. **ปัจจัยภายนอกที่คาดว่าจะส่งผลต่ออุปสรรคของการศึกษาเอกชนขั้นพื้นฐาน** พบว่าปัจจัย

“รัฐบาลที่เปลี่ยนแปลงบ่อย ไม่มีเสถียรภาพเพียงพอ ขาดความต่อเนื่องการบริหารงาน ด้านนโยบายการศึกษา การสนับสนุนการศึกษาเอกชนให้ทัดเทียมต่างประเทศ” เป็นปัจจัยที่การศึกษาเอกชนควรให้ความสำคัญเป็นอันดับแรก ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองส่งผลให้การศึกษาเอกชนไม่พัฒนาแบบยั่งยืน โดยการปรับเปลี่ยนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.) บ่อยครั้ง แต่ละครั้งมีนโยบายเปลี่ยนแปลงตามยุคของรัฐบาลนั้นๆ โดยไม่ยึดถือแผนพัฒนาประเทศเป็นหลัก ทำให้การดำเนินนโยบายการพัฒนาการศึกษาไม่ต่อเนื่อง ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการจัดการศึกษาทั้งระบบ และไม่ให้ความสำคัญกับการศึกษาเอกชน ส่วนด้านนโยบายหลักของประเทศ นโยบายด้านการศึกษาที่วางแผนระยะยาวไว้แล้วนั้น การเมืองและรัฐบาลไม่ควรเปลี่ยนแปลงหรือไม่สามารถเปลี่ยนแปลงนโยบายหลักด้านการศึกษาได้ เพื่อให้การทำงานเป็นไปอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพแบบยั่งยืน โดยมีความสอดคล้องกับ วิทยากร เชียงกุล (2550) ที่ได้วิเคราะห์ให้เห็นถึงต้นเหตุของสภาพความขัดแย้งทางการเมืองกับความล้มเหลวด้านการศึกษา

3. **ปัจจัยภายในที่คาดว่าจะส่งผลต่อโอกาสของการศึกษาเอกชนขั้นพื้นฐาน** มี 3 ปัจจัย ได้แก่ 1) รัฐบาลมีนโยบายสนับสนุนให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษา จัดการศึกษาทางเลือกมากขึ้น ส่งผลให้สถานศึกษาเอกชนมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น 2) การเปิดโอกาสให้สถานศึกษาเอกชน สร้างหลักสูตรที่เป็นเอกลักษณ์ เฉพาะ มี ความยืดหยุ่นในการปฏิบัติงานบริหารโรงเรียนมากยิ่งขึ้น และสามารถพัฒนาได้อย่างยั่งยืน ภายใต้คุณภาพที่เกิดจากการมีส่วนร่วมผู้ปกครอง 3) พ.ร.บ. โรงเรียนเอกชนมีนโยบายไม่ต้องให้เจ้าของโรงเรียนโอนทรัพย์สินของเจ้าเป็นนิติบุคคล แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ยุทธศาสตร์ และนโยบาย กฎระเบียบของรัฐ เอื้ออำนวยต่อการบริหารจัดการของการศึกษาเอกชน ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าการศึกษาเอกชนจัดการศึกษาได้ดีกว่าภาครัฐ ต้นทุนการจัดการศึกษาที่ต่ำกว่า คุณภาพการศึกษาสูงกว่า ดังนั้นการศึกษาเอกชนควรได้รับการมีส่วนร่วมโดย

ให้การศึกษาเอกชนเข้ามาจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานแทนภาครัฐ ให้จัดการศึกษาได้อย่างเสรี ระเบียบข้อบังคับต่างๆ ต้องสนับสนุนการทำงานของการศึกษาเอกชน รวมถึงการเปิดโอกาสให้สถานศึกษาเอกชน สร้างหลักสูตรที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะ มีความยืดหยุ่นในการปฏิบัติงานบริหารโรงเรียนมากยิ่งขึ้น และสามารถพัฒนาได้อย่างยั่งยืน ภายใต้คุณภาพที่เกิดจากการมีส่วนร่วมผู้ปกครอง ดังนั้นการสร้างหลักสูตรที่เป็นเอกลักษณ์ของโรงเรียน

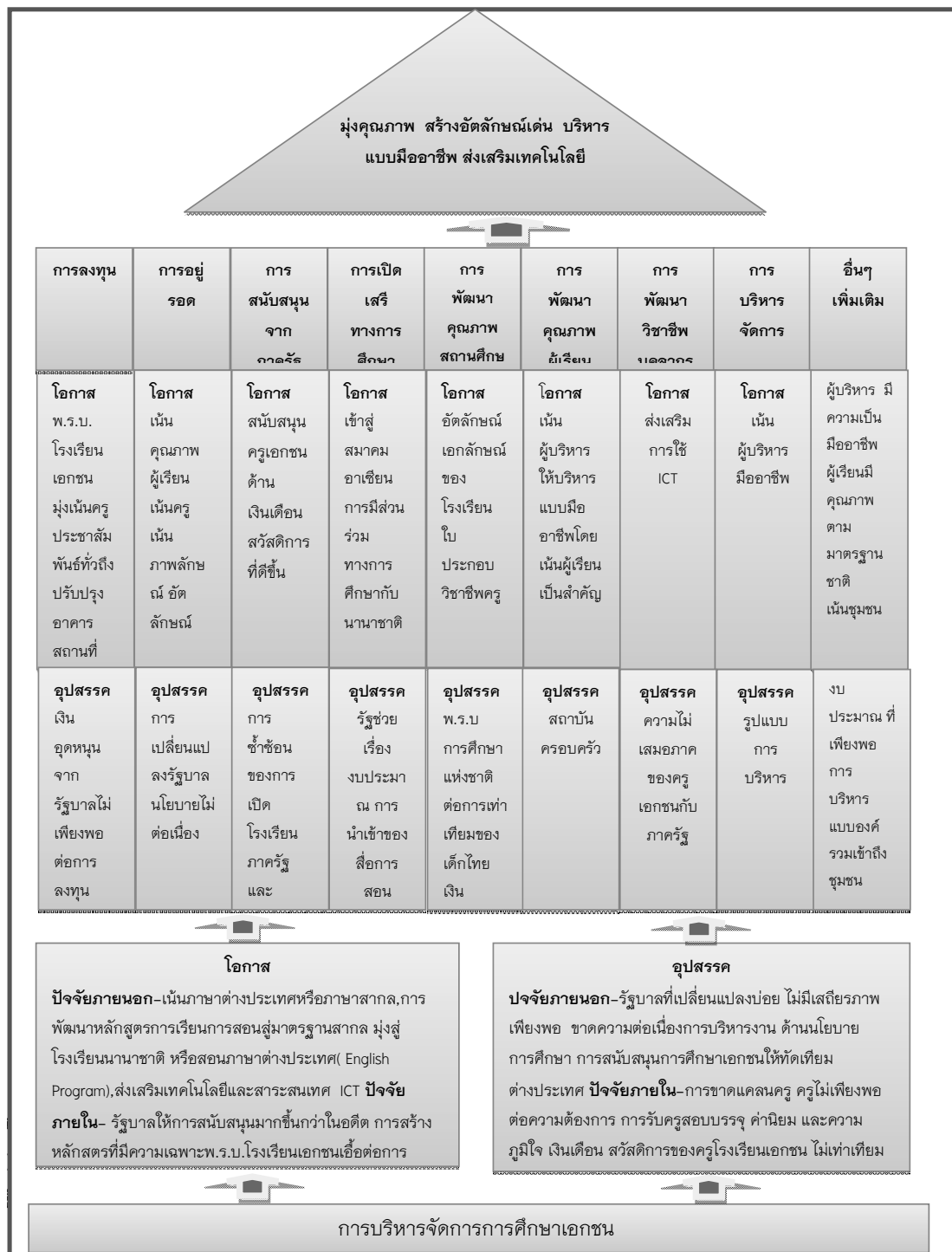
4. ปัจจัยภายในที่คาดว่าจะส่งผลต่ออุปสรรคของการศึกษาเอกชนขั้นพื้นฐาน โดยมีปัจจัย “การขาดแคลนครู ครูไม่เพียงพอต่อความต้องการ การรับครูสอบบรรจุ ค่านิยม ความภูมิใจ เงินเดือน ลัทธิศรัทธาของครูโรงเรียนเอกชน ไม่เท่าเทียมภาครัฐ ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า 1) แหล่งผลิตครู มหาวิทยาลัยผลิตครูไม่เพียงพอตามความต้องการ และไม่ตรงตามสาขา ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการต้องทบทวนระบบการผลิตนักศึกษา ของแต่ละมหาวิทยาลัยให้ชัดเจน เช่น มหาวิทยาลัยได้รับผิดชอบผลิตครู ควรรับผิดชอบโดยตรง ให้เพียงพอและมีคุณภาพ 2) ครูเอกชนควรได้รับการสนับสนุนเท่ากับครูภาครัฐ เช่นการช่วยเหลือเงินเดือนซึ่งมาพร้อมกับเงินอุดหนุนรายหัวนักเรียน รัฐควรช่วยเหลือสนับสนุนตามอัตราที่รัฐจ้าง ในด้านขวัญและกำลังใจ รัฐต้องให้การรับรองวิทยฐานะเท่าเทียมครูรัฐบาล ดังนั้นครูเอกชนควรมีสิทธิเท่าเทียมครูรัฐบาลทุกประการไม่แบ่งภาครัฐหรือเอกชนแต่อยู่ในฐานะอาชีพครู 3) นโยบายภาครัฐที่มีการสอบบรรจุ เพื่อคัดเลือกบุคลากรครูเข้าสู่ระบบราชการ ซึ่งส่งผลให้ครูโรงเรียนเอกชนสมัครเข้าสอบแข่งขันเพื่อบรรจุ

เข้ารับราชการ ครูเอกชนเห็นว่าการเข้ารับราชการมีความมั่นคงมากกว่าการเป็นครูโรงเรียนเอกชน อันแสดงให้เห็นถึงความไม่เสมอภาคในการจัดการศึกษาระหว่างภาครัฐและเอกชนอย่างชัดเจน ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการควรปฏิรูปกฎเกณฑ์วิชาชีพครู ให้มีความเท่าเทียมกันโดยไม่แบ่งแยกการเป็นครูเอกชนกับข้าราชการครู ทุกคนควรเป็นครูเท่าเทียมกัน เฉกเช่นประเทศที่พัฒนาแล้ว ชินชูลา ตริทริญกุล (2545) ได้กล่าวถึง บริบทของสถานศึกษาเอกชนในทศวรรษหน้า การเป็นนิติบุคคล การมีเป้าหมายที่ชัดเจน เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของสถานศึกษา มีคุณภาพมาตรฐาน ของครู นักเรียนและเป็นที่ยอมรับของชุมชน

ในตอนท้ายจากการอภิปรายผลการวิจัยที่ต่อปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อโอกาสและอุปสรรคของการศึกษาเอกชนขั้นพื้นฐาน และความคิดเห็นถึงโอกาสและอุปสรรคที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในมิติต่าง ๆ 9 มิติ ส่วนใหญ่ความคิดเห็น มุ่งเน้นคุณภาพสถานศึกษา ครู และบุคลากร ผู้เรียน สร้างอัตลักษณ์ เอกลักษณ์ จุดเด่น จุดเน้นของสถานศึกษา ผู้นำและการบริหารแบบมืออาชีพ โดยใช้เทคโนโลยีสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย การใช้ IT ICT โดยผลการวิจัยทุก ๆ ปัจจัยถือเป็นความสำคัญที่การศึกษาเอกชนควรต้องนำไปศึกษา วิเคราะห์และสังเคราะห์ เพื่อให้สามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ของโลกเป็นไปได้อย่างถูกต้องและมีทิศทาง อันจะนำไปสู่การดำเนินงานที่มีการกำหนดไว้อย่างถูกต้องยิ่งขึ้น โดยมีภาพแสดงประกอบดังภาพประกอบ

การศึกษาเอกชนขึ้นพื้นฐานไทยในทศวรรษหน้า (2555-2564)

ภาพที่ 2 : สรุปภาพรวมจากการวิจัย โอกาสและอุปสรรคการศึกษาเอกชนขึ้นพื้นฐานไทยในทศวรรษหน้า (2555-2564)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากผลการวิจัย มีข้อเสนอแนะเพื่อให้สถานศึกษาเอกชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถนำไปกำหนดเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2555-2564) ได้อย่างถูกต้องตามทิศทาง ดังนี้

1. จากการศึกษาปัจจัยภายนอกที่คาดว่าจะส่งผลต่อโอกาสของการศึกษาเอกชน ควรให้ความสำคัญกับทุกปัจจัยที่เป็นผลการวิจัย โดยเฉพาะปัจจัยที่มีความสำคัญเป็นลำดับแรก คือ ความจำเป็นในการใช้ภาษาต่างประเทศหรือภาษาสากล ดังนั้นสถานศึกษาเอกชนควรให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาที่เน้นการสอนให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาต่างประเทศ หรือภาษาสากล

2. จากการศึกษาปัจจัยภายนอกที่คาดว่าจะส่งผลต่ออุปสรรคของการศึกษาเอกชน ควรให้ความสำคัญกับทุกปัจจัยที่เป็นผลการวิจัย โดยเฉพาะปัจจัยที่มีความสำคัญเป็นลำดับแรก คือ รัฐบาลที่เปลี่ยนแปลงบ่อย ไม่มีเสถียรภาพเพียงพอ ขาดความต่อเนื่องการบริหารงาน ด้านนโยบายการศึกษา การสนับสนุนการศึกษาเอกชนให้ทัดเทียมต่างประเทศ เป็นปัจจัยที่การศึกษาเอกชนควรให้ความสำคัญเป็นอันดับแรก ดังนั้น รัฐบาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรกำหนดนโยบายด้านการศึกษาที่ชัดเจน และให้การส่งเสริมสนับสนุนสถานศึกษาเอกชนของไทยให้มีการพัฒนาในทุกๆ ด้าน ให้ทัดเทียมหรือสูงกว่าสถานศึกษาเอกชนของต่างประเทศ

3. จากการศึกษาปัจจัยภายในที่คาดว่าจะส่งผลต่อโอกาสของการศึกษาเอกชน ประกอบด้วย รัฐบาลมีนโยบายสนับสนุนให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษา จัดการศึกษาทางเลือกมากขึ้น เปิดโอกาสให้สถานศึกษาเอกชน สร้างหลักสูตรที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะ และพร.บ. โรงเรียนเอกชนมีนโยบายไม่ต้องให้เจ้าของโรงเรียนโอนทรัพย์สินของเจ้าเป็นนิติบุคคล ดังนั้น รัฐบาล กระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ควรส่งเสริมให้สถานศึกษาเอกชนมีส่วนร่วมในการ

จัดการศึกษาทุกระดับทุกประเภท และสร้างหลักสูตรการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับเอกลักษณ์ของสถานศึกษาได้

4. จากการศึกษาปัจจัยภายในที่คาดว่าจะส่งผลต่ออุปสรรคของการศึกษาเอกชน ที่สำคัญที่สุดคือ การขาดแคลนครู ครูไม่เพียงพอต่อความต้องการ การรับครูสอบบรรจุ ค่านิยม ความภูมิใจ เงินเดือน สวัสดิการของครูโรงเรียนเอกชน ไม่เท่าเทียมภาครัฐ ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสร้างความเท่าเทียมของข้าราชการครูและครูเอกชนให้มีความเท่าเทียมทั้งรายได้ สวัสดิการ ความก้าวหน้า และการให้ยอมรับ

ข้อเสนอแนะ

1. ควรนำผลจากการการวิจัยไปศึกษาวิจัยต่อเนื่อง หลังจากการนำผลการวิจัยไปนำเสนอใช้ในการเตรียมความพร้อมถึงโอกาสและอุปสรรคของการศึกษาเอกชนขั้นพื้นฐานไทยในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2555 - 2564) เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยภายในและภายนอกในด้านต่างๆ ที่รวดเร็วมากขึ้นในยุคปัจจุบัน เช่น ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง เทคโนโลยี และสังคมการศึกษาระดับโลก เป็นต้น

2. ควรมีการวิจัยด้านต่างๆ ทั้ง 9 มิติ ให้ครบลง ด้านใดด้านหนึ่ง เพื่อพัฒนาเฉพาะส่วน เช่น โอกาสและอุปสรรคด้านการอยู่รอดของการศึกษาเอกชนในทศวรรษหน้า เป็นต้น

3. ควรมีการวิจัยโดยใช้กระบวนการวิจัยรูปแบบอื่น เช่น การวิจัยเชิงนโยบาย การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เป็นต้น เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่หลากหลายในการที่จะนำไปใช้ในการแก้ปัญหาขององค์กรได้อย่างถูกต้องและครอบคลุมทุกส่วนงาน

4. การวิจัยครั้งต่อไปควรพิจารณาปัจจัยที่ส่งผลต่อการศึกษาเอกชนทั้งที่เป็นปัจจัยเชิงบวก และปัจจัยเชิงลบ ว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ส่งเสริมหรือเป็นอุปสรรคต่อกระบวนการบริหาร ด้านการวางแผน การจัดองค์การ การนำ และการควบคุม อันนำไปสู่การพัฒนากระบวนการบริหารให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลต่อไปในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545**. กรุงเทพฯ: พรินทวาทกรกราฟิค.
- _____. (2546). **คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล**. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- _____. (2551). **พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2550**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ สกสค.
- _____. (2552). **รายงานการวิจัยการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนเอกชนเขตตรวจราชการที่ 1**. กรุงเทพฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. (2535). **คู่มือโรงเรียนในการดำเนินงานเพื่อการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา**. กรุงเทพฯ: ครูสภา ลาดพร้าว.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2546). **ภาพอนาคตและคุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์**. กรุงเทพฯ: วี.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น.
- ชนิษฐา ตรีทิธัญกุล. (2545). **ปัจจัยที่เกื้อหนุนต่อการจัดการศึกษาเอกชนในทศวรรษหน้า**. กรุงเทพฯ: กองนโยบายและแผน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ.
- จุมพล พลภูทร์ชีวิน. (2551). การวิจัยอนาคต. **วารสารสมาคมการวิจัย**. 13(2), 9-13.
- วิจิตร ศรีสอ้าน. (2543). การศึกษาแห่งชาติในอุดมคติ. ใน ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (บรรณาธิการ), ปฏิรูปการศึกษา แนวคิดและหลักการ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. (หน้า 24). กรุงเทพฯ: วิทยุชน.
- วิทยากร เชียงกูล. (2550). **สภาวะการศึกษาไทย ปี 2549/ 2550 “การแก้ปัญหาและการปฏิรูปการศึกษาไทย อย่างเป็นระบบองค์รวม”**. กรุงเทพฯ: วี.ที.ซี.คอมมิวนิเคชั่น.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. (2540). **การให้เงินอุดหนุนโรงเรียนเอกชน**. (เอกสารประกอบการประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ). กรุงเทพมหานคร:
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2548). **แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2559)**. กรุงเทพฯ: ครูสภา.
- สมาคมสภาการศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย. (2551). **สรุปประเด็นชี้แจงเพิ่มเติมร่างแก้ไขพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2550**. (เอกสารอัดสำเนา)